ଗଙ୍ଗା ନଦୀକୁ ପ୍ରଦୂଷଣ ମୁକ୍ତ କରିବା ପାଇଁ ନମାମୀ ଗଙ୍ଗେ ଯୋଜନା

ଭୁବନେଶ୍ୱର (ପିଆଇବି): ଗଙ୍ଗା ନଦୀକୁ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ନଦୀ ଭାବେ ବିବେଚନା କରାଯାଏ । ଏହି ନଦୀ ଭାରତୀୟଙ୍କ ଭାବନା ସହିତ ଜଡିତ । ଭାରତରେ ୨୦୭୧ କିମି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟାପ୍ତ ଏବଂ ଏହାପରେ ବାଙ୍ଗଲାଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବାହିତ ହୋଇଥିବା ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ଏହାର ସହାୟକ ନଦୀଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମିଶି ୧୦ ଲକ୍ଷ ବର୍ଗ କିମିର ଉର୍ବର ଭୂମି ସୃଷ୍ଟି କରିଥାଏ । ସାମାଜିକ, ସାହିତ୍ୟିକ, ସାଂସ୍କୃତିକ ଓ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ତଟରେ ଥିବା ଅଂଚଳ ଏହାର ଜନସଂଖ୍ୟା ପାଇଁ ମଧ୍ୟ ଜଣାଶୁଣା । ହାରାହାରି ୩୧ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଭୀର ଥିବା ଏହି ନଦୀ ଭାରତରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପବିତ୍ର ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ ଏବଂ ଏହାର ଉପାସନା ମା ଅବା ଦେବୀ ରୂପରେ କରାଯାଇଥାଏ । ଆମ ପୁରାଣ ଓ ସାହିତ୍ୟରେ ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଓ ମହତ୍ୱ ବିଷୟରେ ବାରମ୍ବାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ଏପରିକି ବିଦେଶୀ ସାହିତ୍ୟରେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି । ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ମତ ଅନୁଯାୟୀ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ଜଳରେ ବେକ୍ଟିରିୟୋଫେଜ୍ ନାମକ ବୀଜାଣୁ ରହିଥାନ୍ତି ଯାହା ହାନିକାରକ ସୂକ୍ଷ୍ମ ଜୀବଙ୍କୁ ଜଳରେ ବଂଚିବାକୁ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ । ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ଏକ ଅସିମୀତ ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କ୍ଷମତା ରହିଛି ଓ ଏହି ପବିତ୍ର ନଦୀକୁ ନେଇ ଲୋକଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧା ରହିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଏହାର ପ୍ରଦୂଷଣକୁ ରୋକାଯାଇ ପାରିନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଏଥିପାଇଁ ସରକାରଙ୍କ ତରଫରୁ ପ୍ରୟାସ ଜାରି ରହିଛି । ୨୦୦୮ ନଭେମ୍ବରରେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗଙ୍ଗା ନଦୀକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ନଦୀ ତଥା ଆହ୍ଲାବାଦ ଏବଂ ହଲଦିଆ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା (୧୬୦୦) କିମି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ଜଳମାର୍ଗକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଜଳ ମାର୍ଗ ଘୋଷିତ କରାଯାଇଛି । ଗଙ୍ଗା ନଦୀକୁ ସଫା କରିବା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ଚ୍ୟାଲେ ଅଟେ । ୧୯୮୪ ମସିହାରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରଦୂଷଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବୋର୍ଡ ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ପ୍ରଦୂଷଣକୁ ନେଇ ଗଭୀର ଚିନ୍ତା ପ୍ରକଟ କରିଥିଲେ। ଏହାର ଆଧାରରେ ୧୯୮୫ ମସିହାରେ ଗଙ୍ଗା ଆକ୍ସନ ପ୍ଲାନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଅନ୍ତର୍ଗତ କାମ ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା କିନ୍ତୁ ଏଥିରେ ଖୁବ୍ କମ ସଫଳତା ମିଳିଥିଲା । ଏହା ୧୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିଥିଲା । ଏଥିରେ ୯୦୧ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହୋଇଥିଲା । ୨୦୦୦ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସରେ ଏହାକୁ ବନ୍ଦ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟରେ ୧୯୯୩ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ଆଉ ୩ଟି ନଦୀ ଯଥା, ଯମୁନା, ଗୋମତୀ ଏବଂ ଦାମୋଦରକୁ ନେଇ ଗଙ୍ଗା ଆକ୍ସନ ପ୍ଲାନ-୨ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା । ୧୯୯୬ ମସିହା ଡିସେମ୍ବରରେ ଗଙ୍ଗା ଆକ୍ସନ ପ୍ଲାନ-୨କୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ନଦୀ ସଂରକ୍ଷଣ ଯୋଜନାରେ ମିଶ୍ରଣ କରି ଦିଆଯାଇଥିଲା । ୨୦୦୯, ଫେବ୍ରୁଆରି ମାସରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ବେସିନ ଅଥରିଟିର ଗଠନ କରାଗଲା । ଏଥିରେ ଗଙ୍ଗା ସହିତ ଯମୁନା, ଗୋମତୀ, ଦାମୋଦର ଏବଂ ମହାନନ୍ଦାକୁ ମଧ୍ୟ ସାମିଲ କରାଯାଇଥିଲା । ୨୦୧୧ରେ ଏହି କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ପାଇଁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସ୍ୱଚ୍ଛ ଗଙ୍ଗା ମିଶନର ଗଠନ ଏକ ପୀକୃତ ସୋସାଇଟି ରୂପରେ କରାଯାଇଥିଲା । ୨୦୧୪ ମସିହାରେ ମୋଦି ସରକାର ନମାମୀ ଗଙ୍ଗେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ୧୯୯୫ରୁ ୨୦୧୪ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗଙ୍ଗା ସଫେଇ ପାଇଁ ଏହିସବୁ ଯୋଜନାରେ ୪.୬୧୮ କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ କରାଯାଇଛି । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱରେ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ଏହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ ଅବା ପରିଷ୍କରଣ କ୍ଷମତା ପାଇଁ ପରିଚିତ । ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ଏହି କ୍ଷମତାକୁ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ମଧ୍ୟ ମାନିଛନ୍ତି । ନଦୀ ଜଳରେ ଅମ୍ଳଜାନ ମାତ୍ରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବାର ଅସାଧାରଣ କ୍ଷମତା ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ କୂଳରେ ଗଢି ଉଠିଥିବା ଉଦ୍ୟୋଗିକ ସହରର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁର ଗଙ୍ଗା ନଦୀରେ ମିଶ୍ରଣ ହେତୁ ଏହା ଅନେକମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେଉଛି । ଏବଂ ବିଗତ କିଛି ବର୍ଷ ହେବ ଏହା ଭାରତ ସରକାର ଏବଂ ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ପାଲଟିଛି । ଉଦ୍ୟୋଗିକ ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁ ସାଙ୍ଗକୁ ପ୍ଲାଷ୍ଟିକର ଆବର୍ଜନା ଗଙ୍ଗା ନଦୀରେ ପ୍ରଦୂଷଣର ମାତ୍ରାକୁ ବଢାଇ ଦେଇଛି । ବିଶ୍ୱ ବ୍ୟାଙ୍କର ଏକ ରିପୋର୍ଟ ମୁତାବକ ଉତରପ୍ରଦେଶର ଲୋକଙ୍କଠାରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ରୋଗ ଗୁଡିକରୁ ୧୨ ପ୍ରତିଶତ ରୋଗ କେବଳ ଗଙ୍ଗାର ପ୍ରଦୂଷିତ ଜଳ ଯୋଗୁଁ ହୋଇଥାଏ । ଏହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ ଯେ ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ଜଳ ଆଉ ସ୍ନାନ କରିବା, ପିଇବା ଅବା ଚାଷ ଜମିରେ ସିଂଚନର ଯୋଗ୍ୟ ହୋଇ ରହିନାହିଁ । ଉଦ୍ୟୋଗ ଗୁଡିକର ବର୍ଜ୍ୟବସ୍ତୁକୁ ଗଙ୍ଗାରେ ନପକାଇବା ପାଇଁ ଆଇନ କରାଯାଇଛି । ଏହିକ୍ରମରେ ଗଙ୍ଗାକୁ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ସଂପତି ଘୋଷଣା କରାଯାଇଛି ତଥା ଗଙ୍ଗା ଆକ୍ସନ ପ୍ଲାନ ଏବଂ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ନଦୀ ସଂରକ୍ଷଣ ଯୋଜନା ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି । ତେବେ ଏହାର ସଫଳତାକୁ ନେଇ ପ୍ରଶ୍ନ ଚିହ୍ନ ମଧ୍ୟ ରହିଛି । ସାଧାରଣ ଲୋକ ମଧ୍ୟ ଏ ବିଷୟରେ ସଚେତନ ହେଲେଣି । ଏହା ସହିତ ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ସହିତ ଜଡିତ ଥିବା ଲୋକଙ୍କ ଧାର୍ମିକ ଭାବନା ଯେପରି ଆହତ ନହେବ ସେଥିପ୍ରତି ମଧ୍ୟ ପ୍ରୟାସ କରାଯାଉଛି । ଏସବୁ ସତ୍ୱେ ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ଉପରେ ସଂକଟ ଲାଗି ରହିଛି । ଗଙ୍ଗା ନଦୀକୁ ନିର୍ମଳ କରିବା ପାଇଁ ହାରାହାରି ୪୦ରୁ ୫୦ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଖର୍ଚ୍ଚ ହେବ ବୋଲି ଅନୁମାନ କରାଯାଉଛି । ସଂପ୍ରତି ସରକାର ଏହି କାମ ପାଇଁ ୨୦ ହଜାର କୋଟି ଟଙ୍କା ଆବଂଟନ କରିଛନ୍ତି । ଗଙ୍ଗାକୁ ସ୍ୱଚ୍ଛ କରିବା ପାଇଁ ୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୟ ଲାଗିବ ବୋଲି ଆଶା କରାଯାଉଛି । ତେବେ ଏହାର ନଦୀ ଘାଟ ଗୁଡିକର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟକରଣ ଏବଂ ପରିବହନର ସମସ୍ତ ଯୋଜନା ଏବଂ କ୍ରିୟାନ୍ୱୟନରେ ହାରାହାରି ୧୫ ବର୍ଷ ଲାଗିପାରେ । ବିଶେଷଜ୍ଞଙ୍କ ମତାନୁସାରେ ଗଙ୍ଗାର ସ୍ଥିତି ଅନ୍ୟ ନଦୀମାନଙ୍କଠାରୁ ଭିନ୍ନ ଅଟେ । ଏହି ପବିତ୍ର ନଦୀରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦିନ ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ସ୍ନାନ କରିଥାନ୍ତି । ଶ୍ରଦ୍ଧାଳୁ ପୂଜା ସାମଗ୍ରୀକୁ ଗଙ୍ଗା ନଦୀରେ ପ୍ରବାହିତ କରିଥାନ୍ତି । ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ସଫେଇ ପାଇଁ ପୂର୍ବରୁ ବହୁବାର ପ୍ରୟାସ କରାଯାଇଥିଲେ ସୁଦ୍ଧା ଏହା ସନ୍ତୋଷଜନକ ହୋଇପାରିନାହିଁ । ଦେଶର ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ହେବାପରେ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦି ଗଙ୍ଗା ନଦୀର ପ୍ରଦୂଷଣକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଏହାର ସଫେଇ ପାଇଁ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଏହାପରେ ସେ ଜୁଲାଇ ୨୦୧୪ ବଜେଟରେ ନମାମୀ ଗଙ୍ଗେ ନାମକ ଏକ ପରିଯୋଜନା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପରିଯୋଜନାର ଅଂଶ ସ୍ୱରୂପ ଭାରତ ସରକାର ଗଙ୍ଗା ନଦୀ କୂଳରେ ସ୍ଥିତ ୪୮ଟି ଉଦ୍ୟୋଗିକ ସଂସ୍ଥାକୁ ବନ୍ଦ କରିବାର ଆଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଉପକରଣ ସାହାଯ୍ୟରେ ବିଶେଷ ସଫେଇ ଅଭିଯାନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ଜୁନ ୨୦୧୫ରୁ ଆଠଟି ସହର ଯଥା- କାନପୁର, ଆହ୍ଲାବାଦ, ବାରାଣାସୀ, ମଥୁରା, ବୃନ୍ଦାବନ, ପାଟନା, ସାହିବଗ, ହରିଦ୍ୱାର ଏବଂ ନବଦ୍ୱୀପଠାରେ ପାଇଲଟ ପରିଯୋଜନା ରୂପରେ ଏହା ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଛି । ଏହି କାମ ଘାଟରେ କରାଯାଉଛି , ଏଥିରେ ଟ୍ରେଶ ସ୍କିମର, ଏରେଟର୍ସ, ବୁମ୍ ଆଦି ଉପରକରଣରର ବ୍ୟବହାର କରାଯିବ । ଏହି ମେସିନ ଗୁଡିକର ମୂଲ୍ୟ ୫୦ ହଜାରରୁ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ୧୬ କୋଟି ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହେବ । ସଫେଇ କାମ ପାଇଁ ୧୦ରୁ ୨୦ ଜଣ ଲୋକଙ୍କୁ ୧୦-୧୫ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଡକାଯିବ । ଏହି ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକ ମାନଙ୍କର ରହିବା ଓ ଖାଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯିବା ସହ ଭଲ ପ୍ରୋତ୍ସାହନ ରାଶି ମଧ୍ୟ ଦିଆଯିବ । ଏହାସହିତ ଆଧୁନିକ ଶବଦାହ ଗୃହ, ମଡେଲ ଧୋବା ଟୁଠ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଘାଟ ଗୁଡିକରେ ସୋଲାର ପ୍ୟାନେଲ ଆଦି ନିର୍ମାଣ କରାଯିବ । ଏସବୁ ସତ୍ୱେ ସମଗ୍ର ଗଙ୍ଗା ନଦୀକୁ ପ୍ରଦୂଷଣମୁକ୍ତ କରିବା ଏକ ଚ୍ୟାଲେର କାମ । ଏହାର ସଫଳତା ପାଇଁ ଉଭୟ ସରକାରୀ, ବେସରକାରୀ ସଂସ୍ଥା, ବାଣିଜ୍ୟିକ ସଂଗଠନ ଏବଂ ଧାର୍ମିକ ସଂସ୍ଥାନ ଗୁଡିକ ଏହି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ଜଡିତ ହେବାକୁ ପଡିବ । ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ଆଖପାଖରେ ରହୁଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକଟି ଭାରତୀୟଙ୍କ ନୈତିକ କର୍ତବ୍ୟ ହେଉଛି ଗଙ୍ଗା ସଫେଇର ଏହି ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମରେ ସକରାତ୍ମକ ଭାବେ ଯୋଗଦାନ କରିବା ।

କଂକ୍ରିଟର ଖୋଲା ମୁହଁ ଭିତରେ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ଭୁବନେଶ୍ୱର !

ଭୁବନେଶ୍ୱର (ପିଏନ୍): ସମଗ୍ର ଭାରତରେ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟିର ଏକ ନମ୍ବର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇଛି ଆମ ଭୁବନେଶ୍ୱର। ଏହା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଭାବରେ ଏକ ଗର୍ବ ଓ ଗୌରବର ପ୍ରସଙ୍ଗ । ରାଜ୍ୟର କଟକ ହେଉ ବା ରାଉଲକେଲା, ସମ୍ବଲପୁର ହେଉ ବା ପୁରୀ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଅନେକ ଚର୍ଚ୍ଚା ତୁମ୍ବୁ ତୋଫାନ ଆଉ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଘମାଘୋଟ ଆଲୋଚନା ବି ଚାଲିଥିଲା । ହେଲେ କେନ୍ଦ୍ରସରକାର ପରିଶେଷରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରକୁ ହିଁ ବାଛିନେଲେ । ଏହା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଭାବରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ଆନନ୍ଦର ପ୍ରସଙ୍ଗ । ତେବେ ହେଲେ ଅନୁସନ୍ଧାନରୁ ଜଣାଯାଇଛି ଯେ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ପାଇଁ ଭୁବନେଶ୍ୱରର ରୂପକାନ୍ତିର ଯେଉଁପରି ନବକଳେବର ହେବ ଏହା ଭିତରେ ଅନେକ ସବୁଜବନାନୀ ମରୁଭୂମିରେ ପରିଣତ ହେବ । ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଆଉ ପ୍ରାକୃତିକ ନାଳର ଅସ୍ତିତ୍ୱ ବି ରହିବ ନାହିଁ । ତଥାକଥିତ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟିର କଂକ୍ରିଟ ରୂପକାନ୍ତି ଭିତରେ ଏହି ସହରର ଉପକଣ୍ଠରେ ଥିବା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ, ସ୍ୱଚ୍ଛ ଜଳପ୍ରବାହିତ ପ୍ରାକୃତିକ ନାଳ, ସର୍ବୋପରି ଉର୍ବର ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ମଧ୍ୟ ଏହି କଂକ୍ରିଟର ଖୋଲା ମୁହଁ ଭିତରେ ଗଳି ଯିବ । ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟିର ମର୍ଯ୍ୟାଦା ପାଇଥିବା ଭୁବନେଶ୍ୱର ଗତ ସପ୍ତାହରେ ଭାରତର ସବୁଠାରୁ ଉତ୍ତପ୍ତ ସହର ଭାବେ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ହୋଇଥିଲା । ଏହାର କାରଣ କାହାକୁ ଅଛପା ନୁହେଁ କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଣୁ କଂକ୍ରିଟ ଜଙ୍ଗଲ ମାଡ଼ି ଚାଲିଥିବାବେଳେ ସବୁଜ ବୃକ୍ଷରାଜି ଦିନକୁ ଦିନ ନଷ୍ଟ କରାଯାଉଛି । ପରିସଂଖ୍ୟାନର ତଥ୍ୟରୁ ଜଣାଯାଇଛି ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ଭୁବନେଶ୍ୱରର ଦଶ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କ ପାଇଁ ଉନ୍ନତମାନର ଘର ଯୋଗାଇବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଭୁବନେଶ୍ୱର ଉନ୍ନୟନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିଜ ଆଡୁ ପ୍ଲାନ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଦରକାର ପଡୁଥିବା ପଇଁଚାଳିଶଟି ନୂତନ ଟାଉନସିପ୍ ପାଇଁ ଯେଉଁ ପ୍ରଶସ୍ତ ଖୋଲା ସ୍ଥାନ ଆବଶ୍ୟକ ହେବ ତାହା ପାଇଁ ରାଜଧାନୀର ଉପକଣ୍ଠ କ୍ଷେତ୍ର ଉପରେ ପ୍ରଶାସନ ଦୃଷ୍ଟି ନିବଦ୍ଧ କରିଛି । ଏହା ଭିତରେ ବିଡ଼ିଏ ପାଇକରାପୁର, ନାରଗୋଦା, ସିଡିପୁଟ ଓ ସହଜପୁର ପରି ଅଞ୍ଚଳର ସାତଶହ ଅଣଚାଷ ଏକର ଜମିରେ ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ପୁଲିଂ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ସ୍ଥାନ ଦିନେ ଉର୍ବର ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ର ଆଉ ଖାନ୍‌ଦାନି ଚାଷବାସ ପାଇଁ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚିତ ରଖିଥିଲା ତାହା ଏବେ ସଫା ହେବାକୁ ଯାଉଛି । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ପୂର୍ବକାଳରୁ ରହିଆସିଥିବା ପ୍ରକୃତି ପ୍ରଦତ୍ତ ଦୁଇଟି ଗଭୀର ବିଲ ଦେଇ ଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ପ୍ରାକୃତିକ ନାଳ ପୋତା ହେବାର ଯୋଜନା ରହିଛି । ଗଙ୍ଗୁଆ ନଦୀରେ ପଡ଼ିଥିବା ଏହି ନାଳ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ଯୋଜନାର ଡ୍ରେନ୍‌କୁ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ଓଡ଼ିଆଙ୍କର ସବୁଦିନିଆ ଖୋଜାଲୋଡା ହେଉଥିବା ଆମ୍ବ, ପଣସ, ବର, ତାଳ, ନଡ଼ିଆ ଓ ଓସ୍ତଗଛ ଠାରୁ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେଶୀୟ ଗଛ ମଧ୍ୟ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ବଳି ପଡ଼ିବେ । ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷେତ୍ର ହରାଉଥିବା ଚାଷୀ ହୁଅନ୍ତୁ ବା ମାଲିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦରେ କିଛି ପାଇବେ କିନ୍ତୁ ତାହା କ'ଣ ଯଥାର୍ଥ କ୍ଷତି ପୂରଣ ? ସେହିପରି ଦଶହଜାର ଏକରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ହେବ ବିରବନ୍ଧ, କ୍ଷେତ୍ରପାଳ, ଓରଜଳ, ବୋତଣ୍ଡା, ସରକନ୍ତରା, ପ୍ରଧାନ ସାହି, ବାହାଦଲପୁର, କୋଚିଲାପୁଟ, ଏବରଙ୍ଗ ଓ ପାଞ୍ଚଗାଁ ପ୍ରମୁଖ ଅଞ୍ଚଳର ଏହି ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ଭିତରେ ସ୍ୱାହା ହେବେ । ଏହି ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ପ୍ରାଚୀନ ଚାରୋଟି ପ୍ରାକୃତିକ ନାଳ ଯଥା ଝିରିଆ, ଭଙ୍ଗିଆ, ରଙ୍ଗନାଳିଆ ଓ ରଙ୍ଗିଆ ଯାହାକି ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳର ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରକୁ ସବୁଜ ଶ୍ୟାମଳା କରୁଥିଲେ ଏହି ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟିର ବିଶାଳ ଟାଉନସିପ୍ ଭିତରେ ଡ୍ରେନ ପାଣିର ସଂସ୍ପର୍ଶରେ ଆସି ଏହାର ସ୍ୱଚ୍ଛ ଜଳ ନିଜର ସତ୍ତା ହରାଇବ । କେବଳ ସେତିକି ନୁହେଁ ବିସ୍ତୃତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଭୂଗର୍ଭ ଜଳ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହେବ । ଏପଟେ ଭୁବନେଶ୍ୱରର କଟକ ଆଡୁ ଆସିଥିବା ପାହାଳ, ନଖରା ଆଦି ବେଶ ସମୃଦ୍ଧ ସବୁଜିମା ଶସ୍ୟଶ୍ୟାମଳା ଅଞ୍ଚଳ ଏହି ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ଯୋଜନାରେ ନିଜର ପରିଚିତିକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରାଇବେ । ତେବେ ଉଦ୍‌ବେଗଜନକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ହେଉଛି ଏହି ଅଞ୍ଚଳରୁ ବାହାରି ଥିବା ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଓ ଐତିହ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନିଜର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରତା ରଖିଥିବା ପ୍ରାଚୀ ନଦୀ ପ୍ରଦୂଷିତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ବି ରହିଛି । ରାଜଧାନୀର ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖରପୁର ଅଞ୍ଚଳ କଳା ରହାଙ୍ଗ ରାଜସ୍ୱ ଗାମରେ ସତେଇଶ ଏକରରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ପରିମିତ ବାରଟି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଯାହାକି ନାନା ରକମର ଦେଶୀୟ ଗଛରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଶୈଳଶ୍ରୀବିହାର ଅଞ୍ଚଳର ପାଖାପାଖି ସାତ ଏକର ପରିମିତ ଏକ ଆମ୍ବବଣ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟିର ନକ୍କାରେ ନିଜର ସମାଧି ନେବ । ସେହିପରି ନିକଟରେ ଥିବା ପଟିଆ ଓ ରଘୁନାଥପୁରରେ ଥିବା ତିନୋଟି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲକୁ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖିବା ଦିଗରେ କୌଣସି ଯୋଜନା ବି ନାହିଁ । ଡୁମୁଡୁମା ଅଞ୍ଚଳରେ ସତର ଏକର ବିଶିଷ୍ଟ ତିନୋଟି ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ଥିଲା ଦୁଇଟି ବସ୍ତୀରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିବାବେଳେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଭିନ୍ନ ରକମର ବିଶାଳ ଦେଶୀୟ ବୃକ୍ଷରେ ଭରପୁର ହୋଇଥିଲା ଆଉ ଯାହାର ସଂରକ୍ଷଣ ଦାୟିତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ସ୍ଥାନୀୟ ବାସିନ୍ଦାମାନେ ହେଲେ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ଅନ୍ତର୍ଗତ ହେଉଥିବାରୁ ଏହା ନଷ୍ଟ ବିନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ଭୁବନେଶ୍ୱର ମହାନଗର ନିଗମ ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ପାଇଁ କେତେ ପରିମାଣର ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲକୁ ଦଖଲ କରି ଭିନ୍ନ ରୂପରେ ପହଞ୍ଚାଇବ ତାହାର କୌଣସି ସଠିକ୍ ତଥ୍ୟ ରଖିନାହାନ୍ତି । ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ରହିଥିବା ଓ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା କରୁଥିବା ଗ୍ରାମ୍ୟ ଜଙ୍ଗଲ ସହିତ ବିଶାଳ ବୃକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ଉଜୁଡି ଯିବେ ଯାହାର ଭରଣା କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ବି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ। ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ମନୁଷ୍ୟଜନବସତି ଗଠନରେ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବାବେଳେ ବିକାଶ ନାମରେ ଏହାକୁ ନଷ୍ଟ କରିବାର ଯଥାର୍ଥତା ନେଇ ପ୍ରଶ୍ନ ବି ଉଠୁଛି । ବ୍ୟାପକ ବୃକ୍ଷରୋପଣ ଦ୍ୱାରା ପରିବେଶଜନିତ ଅବକ୍ଷୟର ମୁକାବିଲା ବି ସମ୍ଭବ କିନ୍ତୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ପ୍ରକଳ୍ପର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇନାହିଁ । ଏଠାରେ ଆଉ ଏକ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବି ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଜଗତ୍‌ସିଂହପୁରର ପୋସ୍କୋ ପ୍ରକଳ୍ପ ପାଇଁ ଦେଢ଼ଲକ୍ଷ ଗଛ କାଟିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ପରିଣତି ଆଉ ପୋସ୍କୋର ସ୍ଥିତି କ'ଣ ହେଲା ତାହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜଣା । ତେଣୁ ଶିଳ୍ପ ପ୍ରଗତି ହେଉ ବା ଯୋଜନାବଦ୍ଧ ସହର ଏହା ସହିତ ତାଳଦେଇ ସବୁଜବନାନୀ ଦିଗକୁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଲେ ସମସ୍ୟା କିଛି ରୁହନ୍ତା ନାହିଁ । ସ୍ମାର୍ଟ ସିଟି ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଭାବରେ ଭୁବନେଶ୍ୱରିଆଙ୍କ ପାଇଁ ଗର୍ବର ପ୍ରସଙ୍ଗ କିନ୍ତୁ ପରିବେଶ ଜନିତ ଯେଉଁ ଅବକ୍ଷୟ ହେବ ତାହାର ପରିଣତି ଭୋଗିବା ପାଇଁ ଆମକୁ ଆଜିଠାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେବାକୁ ବି ପଡ଼ିବ । ସେ ସମୟ ଆଉ ବେଶି ଦୂର ବି ନୁହଁ !

ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଇନ୍ କେବଳ କାଗଜପତ୍ରରେ ସୀମିତ !

ବାଲେଶ୍ୱର (ଓଏନ୍‌ଏସ): ଆମର ଦକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକମାନେ କଥାକଥାକେ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଆଇନ ଦେଖାଇ ଥାଆନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଇନ୍ କେଉଁଠି, କାହାପାଇଁ, କିଭଳି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଉଛି ତାହା ଏକ ପ୍ରଶ୍ନବାଚୀ । ବାସ୍ତବକ୍ଷେତ୍ରରେ ଆଇନ କେବଳ କାଗଜପତ୍ରରେ ରହିଥିବା ବେଳେ ଧନୀ, ପ୍ରଭାବଶାଳୀ